

Őszi idény 1912.

2012

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket:

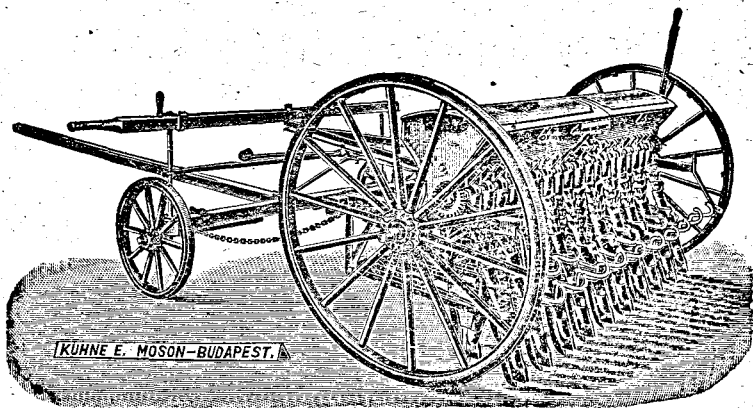
legújabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sorirágázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **MOSON.**

Mótorhajtásu takarmányka-rafelszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68 sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

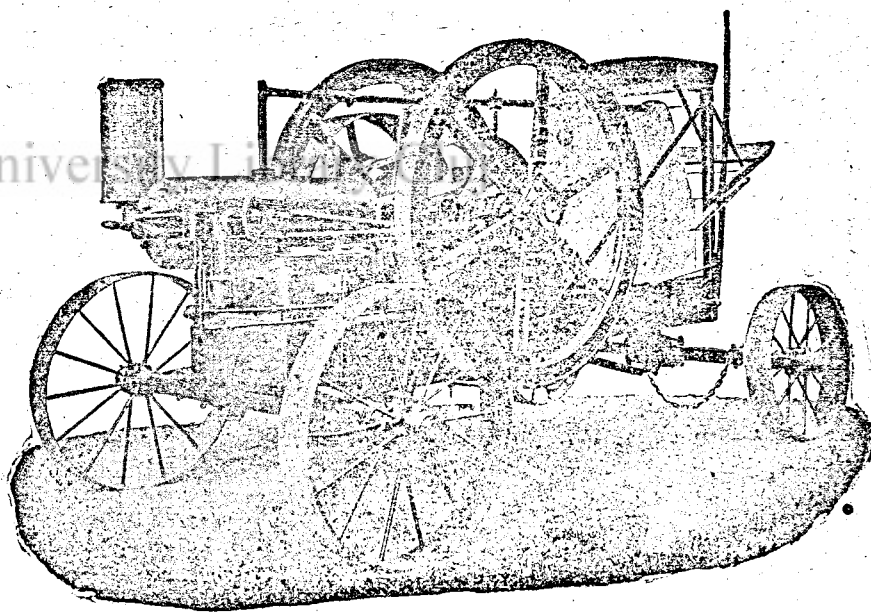
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyu stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokoblok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártógép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

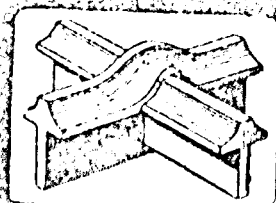
ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

Telefon: 158.

2772

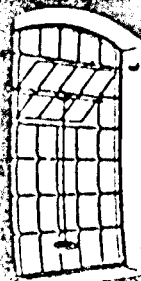

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedül gyártja: — türemtetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Leptér János Budapest, X., Asztalos-Sándor-ut 16

Eladó Pusztakamarás község határában
1400 drb. tölgyfa.

Törzsátmérő: 40—120 cm.
Törzsmagasság: 3—8 méter.

Bővebb felvilágosítással szolgál és érdeklődők elé,
Kissármás vasuti állomásra kocsit küld:

**Báró Kemény Anna Uradalmi
Intézősége**

Pusztakamarás, u. p. Nagysármás.

2825

Kezelőtisztet

keresek 2500 holdas bervei uradalmamba
1913. január hó 1-én leendő belépésre.
Hosszabb gyakorlattal bíró szakképzett románul
folyékonyan beszélő, némi önállósággal
rendelkező gazdatisztek nyujtsák be saját
kezüikkel írott, s bizonyítvány másolataikkal
ellátott fizetési igényeiket tartalmazó folya-
modványukat **Bervei Jónás Adolf**
szeszgyára Gyulafehérvár címre.

28.4

Eladó az ördögösi gazdaságom-
ban 40 drb elsőrendű mangalica
tenyészkoca tovább tartásra.

Levélcim: 2815

Nagy Dénes földbirtokos
Torda, (Torda-Aranyosmegye.)

Egy mindenben megfelelő, ügyes

béres-bíró

aki sok nagy uradalomban szolgált és kitűnő
bizonyítványokkal rendelkezik, magyarul,
románul beszél 2816

1913. január 1-re állást keres.

Címe: Fetei Mihály

Vajdaszentiván, u. p. Gernyeszeg.

A koppándi uradalomban 30 drb
3—3½ éves tinó, 30 drb 2 éves
tinó **eladó.**

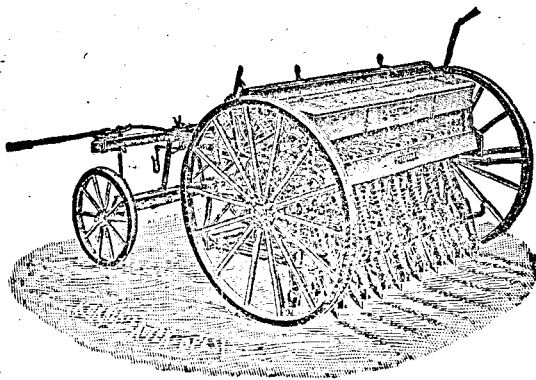
Értekezhetni az uradalmi intéző-
ségél. **Koppádon**, u. p. Torda.

2826

REKORD II

2021

sorba vet —
sorba trágyáz!

sorba vet —
sorba trágyáz!

Szávits Miklós gazdasága Dunapentele, f. év augusztus 27-én a követ-
kezőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöktől rendelt „Rekord II” gép-
pel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold búzát vetettem. Októ-
ber 7-én vetettem el a rozsot, holdanként 110 liter és 90 kg. 16%-os szu-
perfoszfátot. Termelt ezen a földön holdanként 780 kg. míg a többin, mely
szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott holdanként 610 kg. rozsot termelt.
A búzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os
szuperfoszfátot. Ezen a földön termelt holdanként 1015 kg. búza, míg a
többi búzánál — részben műtrágyázott, részben trágyázatlan — az átlag
csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel teljesen meg vagyok
elégedve. A gép járása jó és kezelése egyszerű. Ha a műtrágya esetleg
esomós, legjobbnak találom a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki
amíg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a követ-
kező töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemenzavar.
Mostan rendeltem Önöknél két drb. 24 soros 4” sortávolságú „Rekord II”
gépet, melyet kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Endrefalvi és felsőtoldi bér gazdaság (Feldmann Testvérek) folyó hó
4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II” kombinált vetőgéppel vetett
vetéseinknél tapasztaltakat. Különösen az őszi rozsnál tapasztaltunk horri-
bilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapasoltuk a műtrágyátvető
szerkezetet s ezen trágyázatlan esikok már a kora tavasszal szinte elma-
radtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül
buján fejlődött. Különbség a műtrágyázott javára rozsnban 100 százalék volt.
Tavaszi árpában szintén szép eredményt értünk el ezen géppel. Magyar
holdanként 70 kg.-ot vetünk vole, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot
szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP

SZEPKESZTOSEG ES KIADOHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 168.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A II. orsz. szövetkezeti kongresszus.	505
Szociális kurzus, a papok, tanítók és jegyzők részére. <i>Török Bálint.</i>	506
Rendkívüli termésbecslés.	507
A rétek felújítása. <i>Gáspár József.</i>	507
Könlő üzletekről. <i>Dr. Ószián Ödön.</i>	508

Irodalmi szemle:

Bárom fitenyésztés. — A vadon termő gyógynövények. — A mezőgazdasági keltős számvitel alapkérdése. — Az üzemágak közötti elszámolás módozatai.	509
--	-----

Kiseb szakközlemények:

Olajgyári hulladékok és a vajtermelés.	509
--	-----

Levelék:

Levelék.	510
------------------	-----

Vegyes közlemények.

Vegyes közlemények.	510
-----------------------------	-----

Hirdetések.

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

A II. orsz. szövetkezeti kongresszus.

A múlt héten tartotta II. országos szövetkezeti kongresszusát a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, amely erkölcsei központját képezi az összes altrüsztikus alapon működő magyar szövetkezeteknek. A kongresszuson másfélezer-nél több szövetkezeti kiküldött vett részt, több mint 600 működő szövetkezet képviseletében.

Képviseltették magukat a kongresszuson: A földmivvelésügyi miniszter Ottlik Iván államtitkárral, a kereskedelemügyi miniszter dr. Emich Gusztáv miniszteri tanácsossal, a Gazdaszövetség Darányi Ignác, Dessewffy Aurél, Bujanovics Sándor, Pallavicini Ede örgróf, Bernát István, Meskó Pál, Czettler Jenő dr., Vantsó Gyula dr., az O. M. G. E. Zselénszky Róbert gróf, Zichy Tivadar gróf, Serbán János, Hutyra Ferenc, Rubinek Gyula, Buday Barna, Jeszenszky Pál, Szilassy Zoltán, Mutschenbacher Emil dr., az O. K. H. Korányi Frigyes báró által volt képviselve a kongresszuson. Képviselőt küldött még mintegy 600 hitel, fogyasztási tej, állattenyésztő és egyéb szövetkezet.

Majláth József gr. megnyíva a kongresszust, megalakították a kongresszus tisztikarát, közfelkiáltással elnöklett Majláth József gr. Az alelnökök és jegyzők megválasztása után dr. Schandl Károly tett jelentést a képviseltetésről. Majd általános figyelem mellett nyitotta meg Majláth József gróf a kongresszus tanácskozását. Megnyitó beszédében utal arra, hogy Magyarország egységes nemzeti voltának, a magyar föld megtartásának, a szociális nemzeti társadalom megmentésének, sőt kiépítésének legnagyobb erőssége, biztonságában és eredményes működésében van letéve. Ezután felolvasták a kongresszust üdvözlő táviratokat.

A kongresszus első, nagy figyelemmel hallgatott előadását Meskó Pál tartotta a városi fogyasztók ellátásáról és a termelők szövetkezéséről. Előadó szerint a kongresszus egyik hivatása azon irányelvek megállapítása és azon módozatok megbeszélése, amelyek segítségével a mezőgazdasági termelők szövetkezése a városi fogyasztók érdekeit is szolgálhatná. Előadó szerint a termelőknek szövetkezniük kell — természetesen nem hagyva figyelmen kívül a termelési feltételeket — községenként a különböző élelmiszerek termelésére, mert másképp teljes lehetetlenség elérni azt, hogy a városi lakosság közvetlenül a termelőktől szerezhesse be

szükségleteit. A drágaság elleni védekezésben a falu megelőzte a várost. Körülbelül 1500 községben szervezkedtek már a fogyasztók, még pedig sikerrel. A városoknak tehát a falvak mutatták meg, miként kell a drágaság ellen védekezni. Felsorolja előadó mindazokat az életbe léptetendő intézkedéseket, amelyek a városi fogyasztók érdekeit vannak hivatva szolgálni s amelyeket éppen a gazdakongresszusok sürgetnek már évek óta hasznaltalan.

Előadása végén határozati javaslatot nyújt be, amelyben annak a kimondását kéri, hogy a második országos szövetkezeti kongresszus örömmel fogad és készségeggel támogat minden oly intézményt, amely a fogyasztókat és a termelőket egymással közvetlen kapcsolatba hozza.

Felhívja ezért a kongresszus mezőgazdasági szövetkezeteink központjait, hogy vigyék keresztül a kötelékükhöz tartozó szövetkezeteikbe mielőbb azokat az intézkedéseket, amelyek segítségével az élelmiszerek termelésével, összegyűjtésével és értékesítésével járó feladatokat sikerrel elvégezhetik.

Szükségesnek tartja a kongresszus, hogy az élelmiszerek termelésének és értékesítésének szervezésére vállalkozó szövetkezeti központok a városi hatóságok s a városi fogyasztók közéletmezési intézményeinek rendelkezésére álljanak mindenkor, mikor a termelő szövetkezetekkel közvetlen összeköttetést keresnek.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a kereskedelemügyi m. kir. kormány a termelő szövetkezetek által a hatósági felügyelet alatt álló városi közéletmezési vállalatok és fogyasztási szövetkezetek címére küldött élelmiszer szállítmányok részére viteldíjkezdvményeket engedélyezzen.

A kongresszus kimondja, hogy ezen határozata a városok közönségével is közlendő.

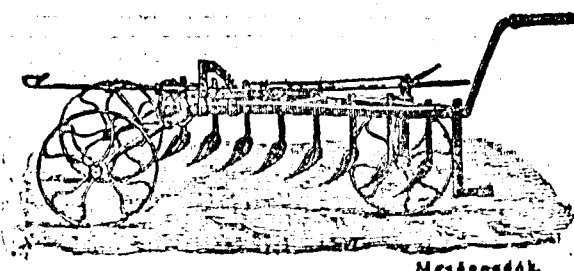
Miután pedig a városok közéletmezése a legszorosabb kapcsolatban áll a mezőgazdasági termelés fejlesztésével, a kongresszus szükségesnek tartja az országos gazdakongresszusok és gazdagyűléseken többször megállapított agrárprogramnak mielőbbi végrehajtását.

Ujhelyi Imre gazdasági akadémiai igazgató a tejszövetkezetek szervezéséről és a tejszövetkezeti központ megalakításáról tartott előadásában rámutat arra, hogy a tejszövetkezetek kiváló jelentősége abban csucosodik ki, hogy különben elkallódó értékeket mentenek meg, s a belterjes jövedelmező gazdálkodás alapjait vetik meg. Nemcsak az uradalmak-

2003 II.

Nyolcvasu kultivátor

kitűnő eszköz tarlőhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST,

V., Alkotmány-utca 31.

ban, de a népies szarvasmarhatenyésztés terén is lépten-nyomon tapasztalhatni a tejgazdaságoknak, illetőleg a tejszövetkezeteknek átalakító hatását. A szarvasmarhatenyésztés irányítását a kormány főleg az állattenyésztési felügyelőségek útján teljesíti. Sajnos, hogy a társadalom támogatását csak nagyon keveset veszik igénybe. Főleg csak állatdíjazásoknál és tenyészállatok importjánál, holott ha a társadalmi erőkre is támaszkodnának, úgy állattenyésztő egyesületek, állatbiztosítási és ellenőrző egyesületek, valamint tejszövetkezetek szervezésével, sokkal inkább vihetnék előre az állattenyésztés ügyét. A tejszövetkezetek is a kormány kezdeményezésére alakultak ugyan, azonban sok helyen kellő támogatás nélkül tönkre is mennek. Ezért az életrealibb szövetkezetek tömörültek. Vidéki szövetségekbe egyesültek. Ezek azonban még további országos egyesülésre szorulnak, hogy a tejszövetkezetek ügyét kellőleg előre vihesék. A szövetkezetek szervezése, a szövetkezeteknek különböző hatóságokkal szemben való képviseltetése, az építkezések, berendezések, értékesítések kérdésének megoldására multhatatlanul szükséges egy országos központnak a létesítése, ahonnan a szövetkezetek a különböző ügyekre megfelelő irányításban, tanácsadásban részesülhetnek.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után Ujhelyi Imre a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

«1. Mondja ki a szövetkezetek országos kongresszusa, hogy az ország különböző tejszövetkezeiteinek egyesülését egy központban elődázhatatlanul szükségesnek tartja.

2. Az országos központ esetleg vidéki szövetkezeteket, ugyancsak vidéki központokat szervezzen, hogy ezen vidéki központok az országos központtal egyetemben a tejszövetkezetek létesítésénél, a meglévők támogatásánál a gazdaközönség rendelkezésére álljanak.

3. Kérje fel a kongresszus a kormányt, hogy ezen központ létesítésénél a szükséges anyagiakat a gazdaközönség rendelkezésére bocsássa.»

Nagy érdeklődéssel hallgatta meg ezután a kongresszus Kovács József gazdasági akadémiai tanárnak az állattenyésztés fejlesztéséről és a szövetkezeti állatbiztosításról szóló előadását. Előadó szerint az okszerű takarmányozás, tenyész kiválasztás, különösen szarvasmarháink tej- és hústermelő képességeinek fokozása volnának azok a feladatok, amelyeknek megvalósítása biztosíthatja állattenyésztésünk fejlődését. Fejtegetvén a kölcsönös szövetkezeti biztosítás előnyeit, javasolja:

«Mondja ki a kongresszus, hogy az ország állatállományában évenként előforduló nagymérvű károk elhárítását, állattenyésztésünk mennyiség és minőségbeli emelését a központilag szervezett kölcsönös községi állatbiztosító szövetkezeteknek az egész országra való kiterjesztése által véli elérhetőnek. E célból fölkéri a

földművelésügyi kormányt az állatbiztosítási törvény elkészítésére a fenti elvek és a kereskedelmi törvény 453. §-ának módosítása alapján. Fölkéri az állatállomány kárstatisztikájának részletesebb és mielőbbi összeállítására; kéri továbbá a legutóbbi állategészségügyi törvénytervezetben foglalt, a ragadós betegségek folytán beállott károk állami kártalanításának mielőbbi törvényerőre való emelését. Kérje fel a szövetség a pénzügyi és kereskedelmi kormányt arra, hogy az állattenyésztés céljait szolgáló országos központ és annak kötelekébe tartozó községi állatbiztosító szövetkezetek adó-, illeték- és portómentességben részesíttessenek. Kérje fel a Szövetség a vármegyei gazdasági egyesületeket arra, hogy a községi állatbiztosító szövetkezetek létesítését hatékonyan támogassák és e célból a téli népies gazdasági előadások tárgyai közé a községi állatbiztosító szövetkezetek ismeretét vegyék fel.»

A határozati javaslatnál elnök kéri az előadót, hogy az adó-, illeték- és portómentességre vonatkozó részt mellőzze. A kongresszus előadó hozzászólása után ily értelemben fogadta el a javaslatot.

Mezey Gyula kir. tanácsos szóvá teszi azt a körülményt, hogy az önálló hitel-szövetkezetek központot alapítottak és ezt a kormány által is elakarják ismertetni, hogy az adótervényben biztosított kedvezményekhez hozzájussanak. Mivel e szövetkezetek között sok van olyan, amelyek nem altruisztikus szellemben működik, szükségesnek tartja, hogy a kongresszus e tárgyban állást foglaljon. Benyújtja a következő határozati javaslatot:

«Mondja ki a kongresszus, miszerint szükségesnek tartja, hogy az állam a szobanforgó fontos közgazdasági és szociális érdekekre való tekintettel csupán oly szervezeteket ismerjen el központok gyanánt, amelyek kellő erkölcsi biztosítékot nyújtanak az iránt, hogy a kötelekükbe tartozó szövetkezetek felett a szövetkezeti szellem szempontjából szigorú ellenőrzést gyakorolnak.

Amennyiben e tekintetben további lépések megtételének szüksége mutatkozik és pedig oly irányban, hogy a különálló szövetkezetek központilag szerveztessenek, nehogy e lépéseket olyan szervezetek legyenek kénytelenek megtenni, amelyek hívására inkább a pénzügyi intézetek érdekeinek előmozdítása, semmint a szövetkezeti mozgalom támogatása tartozik, a kellő lépések megtételével a kongresszus a «Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének» igazgatótanácsát bizza meg azzal, hogy a szervezésnél különös figyelmet fordítson arra, hogy a gazdasági és ipari szövetkezetek lehetőleg az 1898. évi XXIII. t.-c. intenciója szerint az eme törvény-cikk által alakított központhoz csatoltassanak.»

Végül Majláth József gróf elnök a kongresszust rövid lelkes szavakkal be-rekesztette.

Szociális kurzus,

a papok, tanítók és jegyzők részére.

Az E. G. E. legutóbbi igazgató-választmányi ülésén elhatározta, hogy a tél folyamán papok, tanítók és jegyzők részére egy kb. háromnapos tanfolyamot rendez.

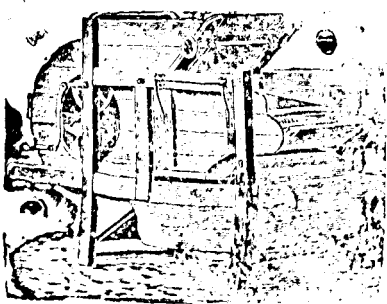
Hosszu évek során keresztül foglalkozott már az E. G. E. a falusi földművelő nép gazdasági és szociális irányú nevelésével és különösen az utóbbi időkben fokozott tevékenységet fejtett ki e téren kolozsmegyei gazdasági osztálya révén.

A falusi nép nevelése és szervezése érdekében végrehajtott akciókban a papok tanítók és jegyzők voltak azok, akiknek segítségét úgy az egyesület, mint az állam, a kirendeltség útján, igénybe vette, ők voltak rendszerint azok, akik a falvakban az akciókat elsősorban támogatták és támogatják ma is, mert a legtöbb faluban az ügy állandó, önzetlen munkatársaiul szegődtek.

A gazdakörök, legény- és olvasó-egyesületek, az értékesítő-, fogyasztási-, hitel-, tej-, állatbiztosító- stb. szövetkezetek szervezéséhez, vezetéséhez, ügykezeléséhez, a szövetkezeti könyvek vezetéséhez szükséges ismeretek és szaktudás híján azonban, több esetben előfordult, hogy ezen egyesületek vezetésében, vagy ellenőrzésében aktív részt venni, mégkevésbé azoknál vezetőszeretpre vállalkozni, nem mertek. Pedig tudjuk, hogy ezen falusi társadalmi intézmények vezetéséhez, egy az intelligencia bizonyos fokán álló vezető férfira föltétlenül szükség van. E vezetőszeretpre társadalmi állásuknál fogva is, a papok, tanítók és jegyzők vannak hivatva elsősorban.

Tekintettel tehát arra, hogy úgy az eddig létre hozott gazdakörök, különféle egyesületek és szövetkezetek életben tartása és vezetése, valamint az ezután életre hívandók szervezése és életképessége is az ő szakismereteiktől, tudásuk és közreműködésüktől függ nagy mértékben, az igazgató-választmány azzal a kérelemmel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a télen papok, tanítók és jegyzők részére egy három napra terjedő szociális tanfolyam rendezését engedélyezze, a földművelésügyi tárca terhére.

A tanfolyam előadásai a terv szerint foglalkoznának a papok, tanítók és jegyzők szociális hivatásával a nép nevelése terén, a földművelő nép szervezésével, társadalmi intézményekbe való tömörítésével, gazdakörök, legény-, olvasó- stb. egyesületek, fogyasztási-, értékesítő-, hitel-, tej-, állatbiztosító- stb. szövetkezetek hivatásával és feladatával; tájékoztatást nyújtanának a hallgatóknak ezen egyesületek szervezése, vezetése, ügykezelése, könyveinek vezetése és ellenőrzéséről, az állattenyésztés, növénytermelés, műtrágyázás, gazdasági gépismeret terén elért, a kis gazdaságokban is értékesíthető újabb tapasztalatokról, megismertetnék azon állategészségügyi, mezőrendőri és egyéb törvényes intézkedéseket, melyek a kisgazdákat érdeklik; megtanítanák a tanfo-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigénynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

lyamon a közbirtokossági üzemről, az állami mezőgazdasági és ezzel kapcsolatos szakintézmények rendeltetéséről szükséges tudnivalókat. Felölné egyszóval a tanfolyam mindazt, amire a papnak, tanítónak és jegyzőnek szüksége van a falusi földmivelő nép vezetéséhez.

A tanfolyam előadójának az E. G. E., a közeli gazdasági, közigazgatási és szövetkezeti szakférfiakat óhajtaná megnyerni.

Mint hogy a szükös anyagi viszonyok között élő papok, tanítók és jegyzők a köz érdekében végzendő eme tanulmányaik költségeit fedezni aligha tudnak, javasolta az egyesület a földmivelésügyi miniszternek, hogy a résztvevőknek személyenként, utazási és ellátási költségek címén, a három napra 25—25 kor. segély engedélyezését, 25 személyt véve számításba.

Javasolta egyidejűleg felterjesztésben az egyesület, hogy ezen fent vázolt tanfolyam 4—5 éven át ismételtessék meg. Remélhető, hogyha Erdély minden vármegyéjéből 10—15 fejlődésképes magyar község egy-egy vezéremberét sikerül majd kiképezni e téren, Erdély földmivelő népének és közigazdaságunk fejlődésének egyaránt nagy hasznára fog válni. De a gazdasági egyesületek és kirendeltség által vezetett népnevelő és segítőakciók is fokozottabb mértékben és gyorsabb tempóban lesznek végrehajthatók, ha a vezetők a társadalomban már kész, képzett segítőkre találhatnak.

Török Bálint.

Rendkívüli termésbecslés.

Ugy a szak, mint a napi sajtó megjelentével vette a legutóbbi október 7-i termésbecslés kedvező adatait minnek a hivatalos jelentésekhez fűzött kommentárookban adott kifejezést. Mi is optimiztikusnak tartottuk a jelentéseket, mert Erdélyen kívül az ország egyéb vidékeiről is sűrűn jöttek egymásután a panaszok 15—70%-os károkat jelezve.

Hogy a legutóbbi károk után az ország mezőgazdasági helyzetéről hű kép legyen nyerhető és lehetőleg a valódi állapotok tárassanak föl, szükségesnek látta a földmivelésügyi miniszter egy rendkívüli termésbecslést bekérni a tudósítoktól. Az okt. 21-iki kelettel beküldött jelentéseket 26-án tette közzé a miniszterium. A bulletin szövege most is depimáló, főként ránk, erdélyiekre, mert az időjárás az utóbbi két hét alatt is Erdélyben volt a legkedvezőtlenebb. Ill esett a legtöbb csapadék, a 23-iki országos esőzés is Erdélyben volt a legnagyobb. A levegő lehült, a hőmérő 27-én éjjel — 6 fok C-t mutatott Kolozsvárt. — Éjjelenként erős hóharmatok voltak már, sőt 26-án éjjel hó is esett, mely a magasabb hegyeken megállott pár napig.

A betakarítási munkálatok serényen folynak, amikor csak engedi az idő. A szezón munkákkal igen meg vannak késve a gazdák és kérdéses, hogy el tudják-e végezni, mert ezen aggodalmat néhol még a munkás hiány is növeli.

Ezt mondja a jelentés bevezető része. Ezt azonban a lözsdén nem olvassák,

vagy ha olvassák is, tudomást szerezni nem akarnak róla.

Lássuk a számoszlopok végeredményeit azonban, mit mondanak azok?

Buzáról az utolsó számszerű termésbecslés szept. 9-én jelent meg. A 15 erdélyi vármegyében remélhető volt szept. 9-én 6·60 q kat. holdankénti átlaggal 4,131 ezer q termés. Az okt. 21-iki becslés szerint már csak 6·21 q átlaggal 3,889 ezer q várható. Országos összesítésben szept. 9-én remélhető volt 7·71 q átlaggal 46,656 ezer q, az okt. 21-iki **utóbecslés szerint 523 ezer q-val kevesebb remélhető.** Hogy az időjárás okozta károsodások dacára a visszaesés ily csekély, az arra magyarázható, hogy a síkvidékeken, az Alföldön, a szeptemberben remélt mennyiségnél jobb volt a termés. Ott a cséplést legnagyobb részt már befejezték. Erdélyben azonban a termés egy része nem hogy nincs kicsépelve, de nem is lesz, mert araszos hajtása van már a még sokfelé kereszttekben künn heverő buzániak.

Rozsból szept. 9-én remélhető volt Erdélyben: 649 ezer q, okt. 7-én 647 ezer q. Országos összesítésben: szept. 9-én várható volt 13,644 ezer q, okt. 7-én 13,548 ezer q.

Árpából 83 ezer q-val kedvezőbb termés várható országos összesítésben. Erdélyben az átlag 6·46 q-ról 6·53 q-ra emelkedett és ezzel a várható termés is 692 ezer q-ról 699 ezer q-ra.

A **zab** átlaga volt Erdélyben szept. 9-én 5·61 q, okt. 7-én 5·33 q. Országos átlag: 6·43 q. Az utóbecslés szerint, szeptember 9-től Erdélyben 78, egész Magyarországon 263 q-val kevesebb termés remélhető.

A **minőség**, a múlt évi termés minőségéhez viszonyítva, gyengébb. Hektóliterenkénti átlagsúly kilogrammokban kifejezve vármegyénként Erdélyben a következő:

Vármegye:	Buza:	Rozs:	Árpa:	Zab:
Alsófehér	78	70	64	42
Besztercenaszód	76	67	67	43
Brassó	75	69	66	40
Csik	76	67	60	45
Fogarás	74	67	62	41
Háromszék	75	71	60	40
Hunyad	78	73	66	44
Kisküküllő	77	72	64	43
Kolozs	75	68	70	40
Marostorda	78	72	65	44
Nagyküküllő	76	70	65	42
Szeben	80	83	67	42
Szolnokdoboka	76	72	64	45
Tordaaranyos	76	72	65	45
Udvarhely	77	72	64	44

A **kukorica** törést sok helyen beérés megvárása nélkül megkezdtek. Tulságos nedvessége miatt, a leszedett tengrit a penészedés veszedelme fenyegeti. A tengeri termésbecslésen látszik meg leginkább, hogy a lapok kommentárjai indokoltak voltak, mert az október 7-i termésbecsléssel szemben a 21-i **utóbecslés 1,742 ezer q csökkenést mutat, tehát szinte 2 millió métermázsá a csökkenés két hét alatt!** Az országos átlag kat. holdanként 1086 q, amelyet Erdély egyetlen vármegyéje sem ért el. A legkisebb átlaga Udvarhely megyének van 364 q. Egész Magyarországon az aug. 9-én remélt 51 millió q val szemben várható 46·7 millió q.

A **burgonya** szedése a talaj nedvessége miatt még mindig lassan halad előre. Az időjárás mellett sok kárt tett a burgonyában a peronospora, rothadás, csimaz stb. A termés kilátás ugy megnyiség, mint minőség tekintetében csökkent. A mennyiség **a két hét alatt 883 ezer, tehát csaknem egy millió métermázsával csökkent.** Erdélyben a tavalyi 4 millió q-val szemben, 2 millió q várható.

Szomorúak tehát az állapotok, amelyekbe bele kell törődnünk. A hideg, fagyos idő beálltával ugy a betakarítás, mint a szántás-vetés munkálatai még továbbra nyulnak ki, mert még az éjjel összefagyott rögök ki nem engednek, sem a burgonyához nyulni, sem a szántás-vetéshez fogni nem lehet és amellet a napok is rövidülnek már nagyon.

A hét elején beállott zord időt abnormis meleg váltotta fel a hét végén és pénteken d. é. 11 órakor megint megindult az eső.

A rétek felujtása.

Irtó: Gáspár József.

IV.

A rétek növényzetének osztályozásánál fel kell említenünk azoknak **édes és savanyu füvekre** való megkülönböztetését is; az elsőt a már leirt **pázsit és herefélék** alkotják, az utóbbi csoportba a **sás és zsurlófélék** tartoznak, melyeknek életfeltétele — **a sok nedvesség.** A savanyu füvek, mint ismeretes igen csekély értékű takarmányt szolgáltatnak, melyeket csak kisegítőnek — szorultságból veszünk elő s felnőtt, rideg állatokkal takarmányozunk fel.

A savanyu rétek felujtását, a vízmentesítés kell megelőzze, mivel azelőtt a tulsók nedvesség miatt fel sem szánhatók. Ha a nedves rétekre, azok vízmentesítése nélkül vetjük el az édes füvek magvait, azok kikelnek ugyan a kedvező feltételek mellett, később azonban a sok nedvesség — rövid időn belül elpusztulnak s marad, mint volt azelőtt, a terület továbbra is a savanyu füvek birtokában.

Eleget teendő annak az ígéretnek, melyet jelen fejezetnek a címezésével kívántam jelezni, rátérhetek ezek után a rétek felujtására használható egyes növények ismertetésére. Az egyes növények ismertetésénél kiterjeszkedem arra is, hogy a magvak vetésénél mennyi szükséges az egyes fajtákból egy kat. hold. bevetésére. Ezt azért kell előre bocsátanom mivel a fűmagkeverékek összeállításánál, mint alapra, erre kell támaszkodnunk.

A növények leírásánál többször szóbajövő nedvességi viszonyait a rétek csak két osztályba sorozom, u. m.: **nedves és száraz.** A nedves rétet jelezve, a nedvesség fokát természetesen csak azon határig értem, amíg azon édes füvek teremnek. Arról a rétről tehát, melynél a nedvesség olyan nagy fokával találko-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak roletták egyedüli főraktára.

zunk, hogy azon a növényzet tulnyomó részét a savanyu füvek alkotják — jelen esetben nem lesz szó. Hangsúlyozom ezuttal is továbbá azt, hogy nem tárgyalom a réti növényzet minden egyes fajtáját, hanem csak azokat, melyek a leggyakrabban használtak felújításra s mint ilyeneknek magvait a vetőmagkereskedésekben beszerezhetjük.

Pázsitfélék.

Illatos borjupázsit. Anthozanthum odoratum, évelő, a legkorábban fejlődő de a legapróbb fü, melyet minden vonatkozás nélkül nevezhetünk *alfjűnek*. A meggyfához hasonló illata igen kellemes szagúvá teszi a belőle szárított szénát. Fejlődésével arányban igen korán is virágzik, mely miatt a szokott kaszálás idejére, magvait elhullatja s szára is elszárad. Az olyan réteken, ahol tavasszal sokáig tart a nedvesség, bőven található. Marostorda vármegye *Magyaró* és *Buzaháza* községeiben úgy a lapályban, mint az oldalakon találtam olyan rétekre, melyeknek pázsitféle növényzetét majdnem kizárólag a borjupázsit alkotta. Sovány s nedves réteken a pázsitfélék között: 3—4%-ban foglalhatnák helyet. Egy kat. holdra szükséges, tisztán vetés mellett: 24 kg. vetőmag.

Juhcsenkesz. Festuca ovina, évelő, valamivel nagyobbra nő, mint a borjupázsit, a legsoványabb száraz rétek és legelők növénye. Népiesen *szórfűnek*, vagy *selymfűnek* nevezik, vékony, cérnászál szerű leveleiért, melyet szárain sem géppel, sem kézi kaszával levágni nem lehet. A szarvasmarha és a ló csak haramatosan bírja lerágni; száraz legelőkön, ahol csaknem egyedüli képviselője a pázsitféléknek, még a juh is csak szálalással képes megbirkózni vele. A legigénytelenebb pázsitféle: az árvalányhaj és a fenyővirág társaságában ott találjuk a meredek, verőfényes oldalakon, ahol már csak alig egy pár más növény találja fel életfeltételeit. Rétek felújításához nem ajánlható, magas fekvésű juhlegelőkön bir csak értékkel. Vetőmag szükséglet egy kat. holdra: 22 kg.

Vörös csenkesz. Festuca rubra, évelő, valamivel nagyobbra nő, mint a juhcsenkesz, levelei is szélesebbek és hosszabbak, mindazonáltal mégis inkább csak legelők javításánál jöhet szóba. Kivételesen száraz természetű rétek felújítására is felhasználható, a midőn is a pázsitfélék között 5—6%-ban foglalhat helyet. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 22 kg.

Réti csenkesz. Festuca pratensis éve-

lő, levelei sásosok, aránylag elég vékony szárazon, melyek együttvéve első minőségű takarmánnyá teszik. Nedves helyeket szereti, későn hajt virágot: június végén, július elején, tehát a szokott időben kaszálásra törnek ki virágai s így a kaszálás a legmegfelelőbb állapotban találja. A keverékben 15—20%-ig vehető fel. A szárazságot nem bírja, magvai között sok a léhas, mely miatt egy kat. holdra: 50—60 kg. vetőmag szükséges.

Nádas csenkesz. Festuca arundinacea, évelő, fejlődése erőteljes, a réti csenkeszt jóval meghaladja, megközelíti a mivelés alatt álló zabot. Nedvesség iránt még nagyobb igényeket támaszt, mint a réti csenkesz — jó eredménnyel csak nedves talajon fizet. Levele elég husos és széles, szára azonban igen durva, ezért csak a virágzás előtt vagy annak kezdetén ad jó minőségű szénát. Kat. holdankénti vetőmag szükséglet: 32 kg.

Réti ecsetpázsit. Alopecurus pratensis, évelő, a borjupázsittal egyidejűleg, vagy utánna nem sokkal kezd virágozni, jókora magasra megnő szára azonban még sem durvul el, csak a nedves réteken van otthon; minthogy a rendes időben kaszálásra megéri s termését elhullatja a keverékben csak 4—5%-ig foglalhat helyet. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 16. kg.

Angolperje. Lolium perenne, évelő, száraz fekvésekben is jól diszáló legközönségesebb pázsitféle, mely réteken, ut és sánc széleken mindenütt bőven található. Nem nő nagyra, a borjú pázsitot alig haladja túl, tehát az apróbb füvekhez tartozik. Szára nem duzzad el, jó takarmányt ad. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 40—54 kg.

Olasz perje. Lolium italicum, két évi nedves helyet kedvelő pázsitféle, rétfelújításra ennél fogva nem ajánlható, annál nagyobb jelentősége van azonban *herefűvesekben*, ahol a here mellett igen jól megtalálja helyét. Az angol perjénél magosabbra nő, szára nem durvul el, jó szénát ad. Kat. holdankénti vetőmag szükséglet: 32 kg.

Réti perje. Poa pratensis, évelő, fejlődésében a borjupázsit és ecsetpázsit mellé sorakozik, ép úgy, mint ezek, a nedves rétet szereti, levelei keskenyek, rövidek, szára hosszú vékony, jó takarmányt ad. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 15—20 kg.

Soványperje. Poa trivialis, évelő, nedves helyet kedvelő, rétre nem alkalmas, legjobb helye a havasi legelőkön van. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 15—20 kg.

Bugás perje. Poa nemoralis, évelő, a nedves rétek növénye, az előbbihez hasonlóan csak a havasi legelők felújításánál jöhet figyelembe. Kat. holdankénti vetőmag szükséglet: 15—20 kg.

Francia perje. Avena elatior, évelő, a legnagyobb pázsitféle, nedves helyeken 100—150 cm. magasságot is meghalad. Korán virágzik, úgy, hogy a rendes időben kaszálásra már hullatja magjait. A szára igen vastag durva s ennél fogva csak másodrendű takarmányt ad. Tanácsos ecsetpázsit és réti perjével keverni, ezt a keverék vetést már május végén kaszálni lehet s úgy jó szénát is ad. Magára is szokták vetni, amikor virágzás előtt kaszálva, mint a lucerna, évenként 3—4 kaszálást is ad, herefélékkel keverve jól megeszik az állatok. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 50—60 kg.

(Folyt. köv.)

Komlóüzletekről.

Az a tartózkodás, melyet a múlt évi komlótermés vételénél a sörgyárosok mutatnak, arra engedett következtetni, hogy az idei komlótermés, mely a tavalyihoz képest kevesebb, közepes áron lesz értékesíthető. Ezt azonban a tapasztalat, sajnos nem igazolta be, mert a komlóüzletek teljesen elaludtak s csak imitt-amott hallunk egy kisebb részlet eladásáról hirt. Ezt a pangást nem annyira a komlóminőségében, mint az üzleti kulisszatitkokban kell keresnünk.

Az idei komló ugyanis, bár szárítása alatt színében romlott, mindamellett elég jó minőségű volt, mert lupulin tartalma elég bő volt. Ha magában az áruban keresnők a hibát, egyedül az idei komló felmelegedésének eshetősége volna az ok, mi a vevőket a vásártól visszariasztaná. Az ok azonban, mint említettem nem itt keresendő. Emlékezetes dolog az, hogy a múlt évi magas komlóárak egyszerre mily hihetetlenül estek s később nem is emelkedtek, bizonyossá vált az is, hogy a múlt komlóév második felében hirdett árak mellett eladások nem igen történtek, dacára annak, hogy statisztikai adatokkal és mondhatjuk megbízható statisztikai adatokkal volt bizonyítva az, hogy a világtermés a világszükségleten jóval alól állott. Hallottuk azt is, hogy a komló aprózásával a sörgyárosok ma komlóanyagból kevesebbet igényelnek, ez a körülmény is azonban csak kis mértékben befolyásolta a komlóáralakulásokat. A főokot másban kell keresnünk. A sörgyárosok t. i. a múlt évi magas komlóárak hatása alatt a komlót csak mérsékelt mennyiségben vásárolták s ezzel szemben kora tavasszal biztosították magukat, az idei komlótermésre üzleteket kötve 300—320 koronás árakkal. Ezen körülménnyel kettős eredményt értek el. Első sorban ellensúlyozták a múlt évi komlóárakat, előidézve annak hihetetlen esését és másodsorban viszont befolyásolták az idei komlótermés értékesítését, mert komlókereslet hiányában az erdélyi komlóüzlet szünetel és az árak alacsonyok.

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 12. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdőkkel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalón, iroszoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkezde a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a főemeleten. Szobák naponta 2795

4 koronáért kaphatók. — Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

Nem épen érdektelen az sem, amit a hazai komló vételétől annyira tartozkodó hazai sörgyárosok maguk is tapasztalhattak, hogy a saazi illetve a nürnbergi piacon vásárolt komló zsákjainak felvágásakor a belső zsákon igen sokszor akadnak „Schässburg“ (Segesvár) jelzésre. A sörgyárosaink azonban, kiket a külföldi ügynökök a hazai, különösen erdélyi komló gáncsolásával félrevezetnek, nem térnek észre, mert az ügynök urak bebeszélnek nekik, hogy Saazban szortirozzák, jobban mondván házasítják a hazai komlónkat. Sajátosságos, de úgy van, hogy az ilyen laikus indokolást sörgyárosaink készpénzként fogadják. Pedig úgy hiszem, hogy ők is tudják azt, hogy a bizományi ügylet fogalmával az a bizonyos házasítás merő ellentétben áll. Már pedig a komlóeladásokat a nagy piacokon bizományi ügyletek révén bonyolítják le. A bizományosnak pedig az árut nem áll módjában keverni, mert hiszen éppen az a köteleessége, hogyha az árut el nem adja, azt eredeti állapotában szolgáltatassa vissza tulajdonosának, mert nincs okunk feltenni, hogy azt mint más árunál lehetséges, ő bizományi áron magának megszerezze.

Ilyen körülmények játszanak közre abban, hogy a sörgyárosok noha módjukban állana itthon aránytalanul olcsóbb árakon komlót vásárolni, ez iránti szükségletüket mégis minden évben külföldi piacokon, nagyobbára Saazban és Nürnbergben szerzik be saját maguk, de a termelőknek kárára is.

A múlt évi komlótermés értékesítésénél az erdélyi termelők nem kevesebb, mint 200,000 koronát veszítettek a hazai sörgyárosok eljárása miatt, amellett, hogy a hazai 800 koronás legmagasabb tavalyi komlóárakkal szemben tavaly Saazban 1000 K-án felül is fizették a komlót 100 kilós mázsánként.

A hazai különösen az erdélyi komló hírnevének megmentése érdekében jó volna, ha termelőink a komlóra csak úgy próbaképpen egy-két éven át előre üzletet kötnének hazai sörgyárosokkal. Ha ugyanis a sörgyárosok a hazai komlót megismerték, lehull az idegen komlóügynökök által tett kötés a szemükről s nem fognak idegenkedni a hazai komlónak a vételétől jövőben sem. Az a veszteség, mely az előzetes üzletkötés folytán előállana bőven megtérülne a későbbi eladásokban. Mert vajjon miért nem csinálhatnánk magunknak piacot itthon s miért kell úgy a vevőnek, mint az eladónak a saazi piacra menni, mikor egymást itthon is megtalálhatnák, mikor mindketten megtakaríthatnák az uti, szállítási, bizományi és raktározási költségeket.

Ha a hazai sörgyárosok a hazai komló megvételétől nem idegenkednének, vajjon volna-e közöttünk olyan, aki nem örömmel írna alá a bojkottot, mely a külföldi sörök kiszorításának s így a hazai sörgyárak fejlesztésének utat nyithatna?

Dr. Osztián Ödön.

IRODALMI SZEMLE.

Baromfitenyésztés. I. füzet: A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók és a gazdasági baromfifajták ismertetése. II. füzet: Gazdasági baromfifajták tenyésztésének és felnevelésének részletes ismertetése. Irta: Hreblay Emil. Köztelek Olesó Könyvtára, I. évfolyam, 5. és 6. füzet. 18—18 képpel. Második, átdolgozott kiadás. Kapható a «Pátria» könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára a két füzetnek 1 korona.

Hogy a Köztelek Olesó Könyvtárának ezek a füzetek már második kiadásban jelentek meg, ezt több szempontból mint igen örvendetes jelenséget kell üdvözölnünk. A második kiadás elsősorban azt bizonyítja, hogy a Köztelek Olesó Könyvtára valóban hiány pótlására hivatott és hogy már eddig is általános népszerűséget

szerezett. Miután füzetei elsősorban a kiskisgazdák tanítására szolgálnak és mivel tényleg a kiskisgazdák képezik az olvasó- és vevőközönségének gerincét, a második kiadás örvendetesen engedi sejtetni azt, hogy a kiskisgazdák körében az olvasási és tanulási vágy terjed s e két füzet első kiadásának elfogyása folytán bizonyára emelkedett a szaktudás és értelmiség is, ami a mezőgazdasági haladásnak előfeltétele. De örömmel kell megállapítanunk azt is, hogy éppen a baromfitenyésztési füzetekből jelent meg a második kiadás. Ez ugyanis arra utal, hogy egyrészt a baromfitenyésztés köz- és magángazdasági nagy jelentőségét egyre többen ismerik fel, másrészt, hogy a gazdák tudatára jöttek annak, miszerint a jövedelmező baromfitenyésztés folytatásához is szaktudás és olvasottság szükséges. Ezt a két füzetet a második kiadás alkalmával részletesebben ismertetnünk és dicsérnünk talán szükségtelen. A könyv tartalmára már kellő tájékozást és biztositékot nyújt az illusztris szerző neve, az pedig, hogy már második kiadásában jelent meg a magyar könyvpiacra, magában elég dicséret és elismerés.

A vadon termő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszer-tári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: Páter Béla dr., gazd. akad. igazgató és egyetemi m. tanár. Pályadíjat nyert és. 74 ábrával. Harmadik kiadás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatának kiadása. Kapható a Pátria könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára füzve 5 K., vászonba kötve 6 korona.

Hogy a gyógynövények gyűjtése és termesztése iránt az érdeklődés mindinkább általánosabb és élénkebb lesz, azt eléggé igazolja e könyvnek harmadik kiadása. És ha a gyógynövényügy terén haladásról számolhatunk be, az elsősorban a szerző lelkes agitációjának és a szakismeretek terjedésének köszönhető. A jövőben még fokozottabb figyelmet érdemel a gyógynövényügy, mert a kereslet ugyszólván minden áruban igen élénk, a termelés mérve pedig még alig figyelembevehető és az árak is állandóan emelkedő irányzatot mutatnak. Az értékesítést mindenestre megkönnyítik és még jobbá teszik jövőben azok a tudományos vizsgálatok, melyeket a magyar származású gyógynövényekkel folytattak és amelyek azt bizonyítják, hogy a magyar gyógyárak minősége általában fölülmulja a külföldi termékeket; ezt különben kezdik már a külföldön is elismerni. Mindezek a jelenségek a gyógynövényügy további és erőteljesebb fejlődésének nemcsak a jogosultságára, hanem szükségességére is utaltak és a magyar gazdákat a gyógynövények gyűjtésének és termelésének fokozottabb felkarolására ösztönzik. Különösen jövedelmezőnek ígérkezik a gyógynövénygyűjtés és termesztés a kiskisgazdák körében, akiknek családtagjaik között sokszor ugyszólván ingyenes munkaerő áll rendelkezésükre, amely pedig ily módon igen hasznosan volna kihasználható. A szükséges elméleti tudást e könyvből meríthetik a gazdák, mert ez a gyógynövényügyre vonatkozó szakismeretek gyűjteménye. A gyógynövények értékesítését, szedését, szárítását és csomagolását általánosságban tárgyalja először, azután részletesen foglalkozik a hazánkban vadon termő gyógynövényekkel, végül pedig a gazdasági melléktermékek gyógyszer-tári értékesítését ismerteti. A szerző a gyógynövényügyben a legkiválóbb szakember, aki tudásának a gyakorlati élet által hasznosítható morzsáit igen sikeresen teszi közzé e könyvben, amint

ezt a harmadik kiadás a legjobban igazolja.

A mezőgazdasági kettős számvitel alapkérdése. — Az üzemágak közötti elszámolás médozatai. Irta: Lamberger Béla. Ára 2 kor. Kapható a Pátria r.-t. gazdasági könyvkereskedésben, Budapest, IX. Köztelek.

A többtermelés megvalósításának feltétele, hogy a gazda tudja, mely üzemfejlesztési intézkedésektől várhat kedvező pénzületi eredményt. Nem elég tehát technikai ujitásokat ismernie, mert az anyagi eredmény nem csak a természeti, hanem a gazdasági körülményektől is függ. A gazdáknak tehát, hogy a különböző lehető üzemágak és technikai ujitások közül ki tudja válogatni azokat, melyek üzleti nyereségét emelni képesek, ismernie kell a társadalomgazdaság törvényszerűségét és ismernie kell a társadalomgazdasági viszonyok milyenségének és változásainak hatását az üzemre és annak egyes üzemágaira. Az általa előrelátott gazdasági fejlődés és az általa tervbe vett átalakítások jövőbeli hatását úgy ítélheti meg, ha ismeri üzemágainak az eddigi szervezés és az eddigi társadalomgazdasági helyzet mellett való jövedelmezőségét és ezen jövedelmezőségnek ingadozásait az árváltozások hatása alatt. Ezt pedig csakis a kettős számvitel segítségével állapíthatja meg, mert csakis ez világítja meg eléggé tisztán és teljesen az egyes üzemágak reakcióját a külső és belső körülmények változásaira. Rendkívül fontos tehát már végre tisztázni a kettős számtartás alapelveit.

Minél jobban elterjed a kettős számvitel használata és ez által annak megítéléséhez való képesség, hogy mely új befektetés kecséget magas tiszta hozadékkal, annál gyorsabban fogunk a többtermelés felé haladni. Ezért ma a monarchia nagy társadalomgazdasági átalakulásának és a mezőgazdaság világgazdasági helyzete nagy változásának idején kétszeresen aktuális a számtartás kérdésével való foglalkozás.

Szerző az egyes üzemágak számlájának elválasztását csak úgy tartja lehetőnek, ha azon termények, melyeket egyik üzemág a másiktól átvesz, oly áron számoltatnak el, mintha azokat eladtuk volna. Csakis így kaphatjuk az üzemágak valódi tiszta hozadékát, csakis így nyerhetünk oly számokat, melyek az üzemágak reakcióját a társadalomgazdasági viszonyok alakulásaira mutatják. Már pedig ez a számvitel célja, csakis így szolgálhatnak adatai kalkuláció alapjául. Azon véleményekkel, melyek a becslési módok gyengesége miatt ezek megjavítása helyett, a becslés elkerülését ajánlják, kettős számtartást akarnak csinálni az egyedül változó tényezőnek a piacnak kirekesztésével a kontók közti elszámolásnál — szembeállítani a könyv célja. Nem külső számtartástechnikai kérdéseket tárgyal, hanem oly alapkérdéseket, melyekhez valamely módon minden modern gazdának állást kell foglalnia.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Olajgyári hulladékok és a vajtermelés. Az erőtakarományok között nem kis szerepet játszanak az olajgyári hulladéktermékek, az u. n. olajpogácsák, amiért is nem érdektelen, ha a különféle olajpogácsáknak hatását a tej, illetve vajtermelésre közelebbről megismerjük. A repce-magpogácsa például nem valami kedvező hatással van a vajnak minőségére, különösen ha nagyobb adagokban, például fejtenként és naponta egy kg-ot adunk belőle a fejős tehéneknek. A repcepogácsától ugyanis a vaj puha és olajos lesz

és emellett bizonyos erős kesernyés izt is kap tőle. Kisebb mennyiségekben és más takarmányokkal etetve azonban előnyös is lehet, mert javítja, zsírosabbá teszi a tejet, előmozdítja a tejprodukciónkat és nem is rontja a vaj minőségét. Vemhes tehenekre és borjúkra nézve ellenben a repcefogácsa káros hatású s ezért Angliában és Amerikában etetését ily állatoknál abbahagyták. Németországban több tejtermelő szövetkezetében pedig a tejtermelő tagoknak a repcefogácsával való takarmányozást egyenesen eltiltották. A napraforgómag pogácsa a marháknak igen izletes takarmánya, de inkább igás és hizóállatoknak való, mint a tejelő marháknak. A lenmagpogácsa a legizletesebb, legtáplálóbb és legkönnyebben is emészthető takarmány az összes olajpogácsák között, amelynek ezenfelül még pompás dixtetikus hatása is van. Ettől a vaj igen jó minőségű lesz, de nagyobb adagokban etetve a vaját tulkemény s így rosszul kidolgozhatóvá teszi. Ha nagyobb adagban pogácsát etetünk, leghelyesebben járhatunk el úgy, ha a különféle pogácsákat — mindegyikből kisebb adagot számítván — összekeverjük s így etetjük a tehenekkel.

LEVELEK.

Gazdasági levelek.

I.

(Magyarókerke október 27. Kolozs megye). Magyarókerke községben is felette szokatlan volt a nyárutói időjárás, mely a sok esőzésben és nagy hidegben nyilvánult.

A leggyengébb termést kaptuk ez évben, amennyiben 1 szem buza, csak 1 szemet adott s így ujig nem lesz elég a gabona.

A kukoricatermés emberemlékezet óta nem volt ilyen gyenge. — részben éretlen. Pótolni csak úgy lehet, ha veszünk kukoricát. Métermázsája jelenleg helyben 20—21 korona, minőség szerint.

Széna- és sarjuterms 30—40 év óta ilyen gyenge nem volt. 4 és fél kataszt. hold területű réten alig termett 20 mm. anyja — és 15 mm. fiók (sarju) széna. Rendkívül drága a széna s hogy alakul majd az ára, az az időjárástól függ, de plcső az idén a széna nem lesz.

Elég szomorú dolog, de őszi vetés sem Magyarókerke községében, sem környékén nincsen, mert az esős idő miatt nem lehetett vetni.

Az inség el nem kerülhető; következménye bizonyosan nem tudható. Következménye tehát: ragályos, pusztító betegség.

A munkásviszonyok ma a legnehezebbek, mert nemcsak hogy felette drága a napszám, de nem is kapható. Napibére 1.60 — 4 korona. A munkásviszonyok javulása nem várható.

Hogy az állatállománnyal mi lesz, nem tudható. Annyi bizonyos, hogy jelenleg olcsóbb, mint volt. A felesleget minden bizonnal piacra viszik az eladók és eladják a hogy lehet.

A pénzügyviszonyok nyomasztók. A kisgazdáknak nincsen eladó termésük, ez a legnagyobb baj.

Inség esetén a magyar kormány segítő akcióját feltétlenül várjuk. Gabona, takarmány és pénzügyi segítyt várunk és kérünk a magas kormánytól.

Barabás Árpád,
gazdaköri elnök.

II.

(Mezőköbölkül október 27. Kolozs megye). Mezőköbölkül községben is

rendkívül szokatlan volt a nyárutói időjárás. Az özönvizre emlékeztető 8 heti esőzés — kevés kivétellel — minden terményt és takarmányt megsemmisített és a közlekedési utakat annyira feláztatta, hogy földjeiket az emberek járművel teljességgel meg nem közelíthetik.

A buza, árpa és zabból alig 4 mmázsa hozamot ígérő ez évi termésből az esőzés előtt alig volt valami elcsépelve és így a szakadatlanul omló zápor és esőzés részben ösztagokban, részben kereszttekben semmisítette meg az amugy is minimális terméseredményt.

A kukorica háromnegyed részben éretlen maradt és még most is a földeken leszedetlenül áll. Hogy mivel fogják pótolni a vagyontalan szegény emeberek az egyetlen reménységük, kukoricájuk, megsemmisülését? azt még ma nem tudják. Az év végére 20 koronás árva van kilátás.

A szénaterms kielégítő lett volna ugyan, ha a sarjuval is pótolni lehetett volna a takarmány mennyiségét, de miután a sarju háromnegyed részben részint megsemmisült, részben minőségileg értéktelenné vált, az állattartó gazdák nagy aggodalommal tekintenek a tél elé. Rendkívül magas ára lesz e helyen a takarmánynak és nem is lesz kapható nagy áron sem.

Az őszi vetéseket még nem kezdték meg a lakosok és nincs is reménység arra, hogy ez őszen vetni lehessen.

Őszi vetés nélkül marad itt mindenki. A munkásviszonyok elég türethetők. Elegendő munkabére van a munkásnak.

A kisgazdáknak eladó termésük nincsen és még ez ideig nem is vásároltak.

Az állatállományt részben szűkösen kiteleltetik, részben január és február hó folyamán piacra dobják.

Inség esetében sem a magyar államtól, sem mástól segítséget nem remélnek, mert e község népével szemben sem a magyar állam, sem senki más jóindulatának és jóakarátának egy szemernyijét sem mutatta meg soha. Mind a magyar állam, mind a vármegye, mind a járás — és ez utóbbi különösen és kiváltképpen — veszni engedte ez oláhtengerben élő, nyelvében és érzésében magyarnak maradt és fontos missziót teljesítő 700 főnyi magyarságot. A járás minden oláh községének utat készítettett a vármegye és járás. — E magyar Siont elfeledte. — A feneketlen sár miatt a malomba sem viheti a gazda gabonáját. Ókori kézi malmön tőri össze azt darává és ezzel kell táplálkoznia, mint az állatoknak. Tengerijét ahátán hordja be rettentő megerőltetéssel a földekről és mivel itt nem vásárolhat gabonát — a legközelebbi — 30 kilométerre eső piacról is a hátán kellend hazahoznia az élelmet, mert különben éhen hal. Már is felhangzik a gyerekek szivetszaggató sirása a kenyérért.

A több termelés érdekében sürgős intézkedésekre lenne szükség, de itt is ezen a téren is teljesen magára hagyatott e magyar község lakossága. Nincsen aki segítő jobbot nyújtson feléje.

Horváth Ódón,
ref. lelkész, gazdaköri elnök.

III.

(Csikmadaras október 27. Csik megye). Amíg egyrészt a nyári folytonos esőzés a gazdasági munkálatokat nagyrészt megbénította, addig a változatlan és szokatlan nyárutói időjárás, (többszörös árvizek stb.) nemesak hogy a gazdasági munkálatokat teljesen lehetetlené tette, hanem a termények tetemes pusztulását is okozta.

A gabonafélékből az ősziakat, még úgy ahogy, sikerült betakarítani, de ab-

ból is mi a szabadban lett asztagolva, a folytonos esőzés sokat értéktelenné tett.

A tavaszi kalászosokra nézve még szomorubbak az adatok, mert azok egyrésze trágya töltelékévé rothadt, másrésze meg oly vízesen került a cséplőgépekbe, hogy a szem, nagy százalékban a szalmába visszamaradt.

Igy tehát jelen gabona készletünkben nem hogy eladásra lehetne számítani, hanem az átlag alig egy néhány hónapra volna elegendő.

Hozzájárul e mizériákhoz még a sarju takarmányban történt nagy veszteség is. Széna, az elegendő mennyiségben lett beraktározva, de miután őszi (tarló) legeltetésről a beállott zimankós időjárás miatt szó sem lehet, így a széna mennyisége a már istállóra szorult marha állománynak előre láthatólag nem lesz kielégítő a jövő termésig. Mutatja ez állításunk valódiságát a szomszédos országos és heti vásárok alkalmával észlelhető barompiaci ár csökkenés is. (Egy pár ökörnél 100—150 K. különbözet).

A nyárutói szokatlan időjárás következménye az is, hogy őszi vetést végezni nem lehetett. A földek annyira eláztak, hogy azokon munkálkodni teljesen lehetetlen volt.

A munkásviszonyok a lehető legrosszabbak, mert a vagyontalan munkásosztály faipari és más üzemű vállalatokhoz siet, mivel ott magasabb munkabér van számára biztosítva.

Tekintettel a nálunk uralkodó zord éghajlatra, tengeri termésünk nincsen. A tengeri szükségletet jelenleg Romániából kapjuk. Ó tengeri métermázsája 21 koronába kerül. Egyéb piaci termékek ára:

Buza	4.—	korona	egy véka
Rozs	3.20	"	"
Árpa	3.—	"	"
Zab	2.—	"	"

Széna egy mérés (törvényszerű) jelenleg 52 korona.

Ily nehéz megélhetési viszonyok között, bizony szomorú képet nyújt jövőre nézve a sivar jelen.

Hogy mily következményei lehetnek e keserves gazdasági állapotnak, arra nézve majd a legnagyobb tanúságot tehetnek a hitelintézetek adatai. Mert hogy nincs más hátra mint a tetemes eladósodás, azt már a hasonló multak eléggé bebizonyították.

Mindaddig, míg az államhatalom valami uton-módon az inség előtt álló és tehetetlenségében a tönkre jutásig csigázott szegénysorsu nép segítségére nem siet, társadalmi megmentésről szó sem lehet.

Pátosi Géza,
gazdaköri jegyző.

Balló József,
gazdaköri elnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Szőlők állapota. A rendkívüli termésbecsléssel egyidejűleg, a szőlészeti és borászati felügyelők is küldtek be jelentéseket a szőlők állapotáról. A három erdélyi kerületben a szőlők állapota a jelentések szerint igen gyenge, ép úgy, mint az itt-ott megkezdett szüretetek eddig ismert eredményei.

A jelentések szövegei a következők: **Nagynyeddi kerület.** (Alsó-Fehér, Hunyad és Szeben vármegye.) A szőlő rothadása sok kárt okozott. A szüret folyó hó 15-én szörványosan megkezdődött, mennyiségileg gyenge termés lesz. A must cukortartalma 12—18%. Must ára 45—70 K. III-kint.

Dicsőszentmártoni kerület (Nagyküküllő, Kisküküllő és Udvarhely vármegye). Az idő kedvezőbbre fordult. Az általános szüret október hó 21-én kezdetét

vette. A termés kevés és gyenge minőségű. A must ára 60—70 K Hl-kint. Borkereslet élénk.

Marosvásárhelyi kerület (Torda-Aranyos, Marostorda, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegye). A szüret általánosságban már megkezdődött, az eredmény úgy mennyiségileg, mint minőségileg gyenge. A must ára még nincs kialakulva.

— **Állami facsemeték adományozása.** Az állami erdei facsemetékből a jövő évi tavaszi és őszi erdősítésekhez szükséges csemetekészleteket a földművelésügyi miniszterium a kopár és vizmosásos területek beerdősítésére ezrenként egy koronáért szállítja. Ha az erdőfelügyelőség igazolja, hogy a kopár és vizmosásos erdősítés a folyamatot még ezzel az összeggel is aránytalanul terheli, akkor a csemetéket a legközelebbi vasuti állomásra díjtalanul szállítják. A közérdekből beerdősítendő kopár és vizmosásos területek után fennmaradó készletet az átlagos termelési költségek fejében fanemek szerint a következő árakon adják az állami csemetekertek erdősítés céljaira: 1000 darab kétéves lucfenyő 1 korona, 3 éves 1 korona 40 fillér. Jegenyefenyő egyéves 1 korona, kétéves 1 korona 60 fillér, hároméves 2 korona. Tölgy egyéves 3 korona, kétéves 4 korona. Kőris egyéves két korona 50 fillér, kétéves 3 korona 80 fillér. Dió egy éves 10 korona, kétéves 16 korona. Szelid gesztenye egyéves 8 korona, kétéves 12 korona. Ha az erdőfelügyelőség igazolja, hogy a kisbirtokos erdősítésre szükségelt csemetemennyiséget saját költségén nem tudja termelni, akkor az előbb említett árak fele esetleg elengedtetik. A kérvényeket legkésőbb december 1-ig ahhoz az erdőfelügyelőséghez kell benyújtani, melynek kerületében az erdősítés történik. A csemetéket tavasszal március hónapban, ősszel pedig október hónapban küldik szét.

— **Háromezer koronás pályamunka.** A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” Magyarországi szőlőművelése történetének megírására irodalmi pályázatot hirdet. A pályázat két részből áll. A tervezet kidolgozásából és a pályamunka megírásából, melyre az fog megbízást kapni, kinek tervezetét az egyesület irodalmi szakosztálya legmegfelelőbbnek tartja. A pályamunkának 30—32 nyomtatott ivre kell terjednie. A teljes kidolgozásért 3000 koronát fizet az egyesület az írónak. Részletes felvilágosítást a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) titkári hivatala ad.

— **Értesítés,** a földművelésügyi miniszter a zabnak termelői bérleti szállítás útján leendő biztosítása céljából, az alább felsorolt menteleposztályoknál a körülbelüli évi szükségletet, valamint a megállapított alapárakat az 1912. évi június havában 37.391/II—1—1912. szám alatt kiadott értesítés kapcsán a következőkben közli: Sepsiszentgyörgy állomáson kb. szükséges 1.400 q. Alapára mm. ként 19 K a szállító raktáránál. Dés állomáson kb. szükséges 900 q. Alapára mm-ként 21 K a szállító raktáránál. Az ajánlatok zárt boríték-

ban a m. kir. földművelésügyi miniszterium II. 1. ügyosztályához (V., Országház-tér 11. III. emelet 122. ajtószám.) 1912. évi november hó 15 én délelőtt 10 óráig nyújtandók be.

— **A takarmányfélék tarifájának megállapítása.** A takarmányneműek és műtrágyafélék vasuti tarifájának szabályozását megvitatandó, az O. M. G. E. 1. hó 18-ra országos ankétet hívott össze Budapestre. Az ankétben az E. G. E. is képviseltetni fogja magát, hogy az erdélyi viszonyok hü ismertetése alapján, helyes tarifa megállapítására, megfelelő tanács legyen adható a kereskedelemügyi miniszternek.

— **Mézelő facsemeték ingyenes kiszolgálása.** A földművelésügyi miniszter leiratilag közölte az «Országos Magyar Méhészeti Egyesület»-tel, hogy a méhészek számára 1000 darab négyéves juhar-, 2000 darab ákác- és 2900 darab kőris-suhángot hajlandó kiosztani. Csakis a kiszedési és a mérsékelt vasuti szállítási költségek megtérítését követeli. Fölkéri tehát az «Országos Magyar Méhészeti Egyesület» a kötelekbe tartozó méhészeket, hogy az ingyenes facsemeték iránti igényüket mielőbb jelentsék be az egyesületi irodának (Budapest, IV. Veres Pálné-utca 40. sz.), hogy a csemetéket a jelentkezés sorrendjében szétküldhessék.

— **A palackhitelesítésről** irtunk mult számunkba, amelynek kiegészítésül és korrigálásul a következőket kívánjuk megjegyezni. A kereskedelemügyi miniszternek ide vonatkozó (91.912. sz.) rendelete szerint a szeszesitalokat tartalmazó zárt palackok ürtartalmát a címkén meg kell jelölni, aki a palackot megtölti és lezárja, felelős az ürtartalomért, amelynek a megjelölése ha hiányzik a címkéről, büntetést von maga után. A palackot tehát hitelesíteni nem kell, csak ürtartalmáért kell szavatolni. A palack megtöltőjének felelőssége megszűnik, mihiyt az általa alkalmazott ölom. vagy pecsétzár felbontatott. A palack ürtartalmának megjelölése a jövő évi január hó 1-től kezdve válik kötelezővé és nem folyó évi november hó 1-től, ha ugyan nem sikerül a minisztert rávenni, hogy ezen rendeletet továbbra is felfüggeszse. A palackban eladott bor, sör, pálinka stb. tényleges mennyisége és a jelzett mennyiség között eltérés lehet a bornál 4%, a sörnél 5%, a pálinkaféléknél 10%. Ez az a tétel, amit különösen méltánytalanul találunk, mert míg a hitelesítés, illetve ürtartalom megjelölés csak munkatöbbletet okoz a gazdának, addig ez a százalékokban kifejezett megengedett ürtartalom-beli eltérés igazságtalan ugy a gazdára, mint a fogyasztóra nézve. Nem a boros palacknál kívánt alacsony % fáj nekünk, mert a gazda ha több, ha kevesebb egy pár köbcentivel a palack ürtartalma, a nyakáig fogja azt borral tölteni, mint eddig. A pálinka árusoknak azonban kifizeti magát 9—9.5 decis palackokat készíttetni literes palackok helyett, mely palackok szemre alig lesznek megkülönböztethetők a literes palacktól és ha ellenőrzésre kerül a sor, a gazdákat ezekkel 9—9.5 decis palackokkal könnyen bajba hozhatják. Ők azonban vigan mérhetnek 10 deci helyett 9 decit, mert hogy 11 decit nem fognak mérni az bizonyos, annyi eszköz van, hogy ezen

óriási előnnyel élni fognak, hisz minden tizedik liter ingyenben marad nekik a rendelet mellett.

— **Uj állatbiztosító szövetkezetek.** A Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság kötelekében ujabban a következő szövetkezetek alakultak meg: Szolnokdobokamegyében Bethlen, Trencsénmegyében Ösvényes, Dunajó, Cserne, Almásfalu, Szulyóvár-alja, Ujbeszterce, Fehérhalom és Donány községekben.

— **A mezőgazdaság állapotáról** még mindig aggasztó hírek érkeznek Erdélyből. A helyzetről lapunk más helyén közölt gazdasági leveleken kívül, az alábbi rövid tudósítások számolnak be:

Mihályfalva (Alsófehérmegye). Nem kapni munkást. Ahol az ut járható, ott már tördelik a kukoricát. Várni kell a répaszedéssel is. A gazdák remegnek a fagy miatt.

Szászfenes (Kolozsmege). Ujra esik. A földnek már nincs vízelnyelő képessége. Minden csöp eső lemos egy-egy morzsányi humuszt.

Gernyeszeg (Marostordamegye). Ugyszólván semmi takarmány nincs. Ami csekély szántás van, az vízben uszik. Képtelenség a talajt vetés elé készíteni. Az állata-
rak esnek.

Torda (Tordaaranyos megye). Alig, hogy megkezdődött a vetés, már ujra esik. Az őszi-
ket az idén nem lehet elvetni. A termésnek csak egy hányada van kicsepelve. A kukorica 50%-a éretlen. Az állata-
rak hihetetlenül súlyednek.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbálveig 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **A kolozsvári országos állatvásáron** egy pár 5—6 éves prima ökörért 1000—1100 koronát, husnak való bivalyért kg-ként 74 fillért, kövér disznóért kg-ként 1.10—1.20 koronát fizettek. A sovány sertés ára 76—86 fillér volt. Az ökörnél csak a legjobb igás ökröt fizették, a közepesnek 25—30%-kal leszállott az ára. A kínálat nagyobb volt a keresletnél.

— **Eladó szeszmoslék.** A folyó év október 1-től december 31-ig terjedő időszakban Neumann testvérek aradi cégnél 3000 q, Hirsch Ödön kolozsvári (Magyar utca 43. sz.) cégnél 1200 q szárított szeszmoslék kerül eladásra. Felhívjuk erre a rendelni óhajtó gazdaközönség figyelmét.

— **Munkás közvetítés.** Kunmadarasra keresnek 20—30 magyar családot gazdasági cselédnek. Fizetés, egy kocsisnak vagy bé-

VESZÉK jóval a napi áron felül
lóhere- és lucernamagot.

2818 Szives ajánlatokat minták kíséretében kér

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

resnek: 12 métermázsza rostált buza, 2 köből árpa, 24 kg. szalona, 24 kg. só, 24 liter főzelék, 90 kor. készpénz, 1 kishold tengeriföld megszántva, szabad lakás, fűtés, baromfi-tartás, egy koca szaporulatával. Az uti költséget oda fizetik. Amennyiben Erdély inséges vidékeiről vállalkozó család akadna, ez ügyben Timár István urhoz kell fordulni Kunmadaras, Gazdasági Népiskola. (Jásznagykunszolnok megye.)

— **Pompás képgyűjteményt** állított össze a dr. Gaspary & Co., Markranstädt, Leipzig melletti gépgyára különböző épületeiről, melyek betonfalitéglaiból és ürtömbökből készültek és cementcserepekkel lettek fedve. Nagyban támogatta a céget ezen törekvésében az egész világon elterjedt és széleskörű vevőközönsége. A fényképek klisé másolatai tetszetős külsejű brosrába vannak fűzve és fényes bizonyosságát nyújtják annak, hogy a cementárak mint építőanyagok, a világ számos országába igen nagy elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendenek. De bizonyítják egyúttal azt is, hogy a dr. Gaspary féle gépek és formák tért hódítottak maguknak az egész világon. A gyűjtemény impozáns külsejű épületei közül itt csak felemlítjük a német gyarmatkerületi hivatalépületet Dualában (Kamerun, Afrikában), mely a magyar származású Schmidt cég cementárugyarából kikerült ürtömbökből épült. Nevezetes továbbá egy tekintélyes templom épülete Oroszországban, mely dr. Gaspary-féle cementtéglaiból épült. Egész utcasorok házai, telepek, városrészek keletkeztek, melyek dr. Gaspary-féle cementtéglaiból és ürtömbökből épültek. Érdekes pld. egy terjedelmes papírgyár gyárépülete Sziléziában, melynek felépítésére szükséges homokanyagot a közeli Odera folyóból emelték ki és portlandcementtel megkeverve 1 és fél millió falitéglat készítették belőle. Ez némi fogalmat nyújt a gyárépület terjedelmére vonatkozólag. Salaktéglaiból készült épületek fényképmásolatait is találjuk a gyűjteményben. Erre vonatkozólag megemlítjük a württembergi mechanikus szövőgyárat, melynek felépítéséhez 700 -kbn. ily salaktégla használtatott. Aki a cementárak értékesítését, avagy azok előállítását illetőleg tájékozódni óhajt, annak figyelmébe ajánljuk a fennebb említett céget, mely a „Modern építőanyagok” című brosrájával és egyébként is készséggel szolgál mindennemű felvilágosítással.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADO:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos,
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kihalás- és sítási esetekre és magas kamatozása

életjáradékokra. 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos
igazgató. választm. tag. vezérfelügyelő.

Szőlőtelepítők

becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy **terjedelmes telepemen** a legjobb érmeleki bor- és csemege- legkiválóbb faju szőlőoltványok, amerikai és európai sima és gyökere, a **világhírű** gyökere és sima **Delaware** vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtisztán bocsátatnak eladásra, őszre és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztetni sziveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. Címem:

Kágyi Szabó István

érmelleki szőlőbirtokos és oltványtelepítőtulajdonos

Bihardiószeg.

2784

Eladó

fél és háromnegyedvérű

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

- 2 drb. tisztavérű kos
 - 80 „ öreg anya
 - 52 „ 2 éves anya
 - 67 „ 1 éves anya
 - 59 „ idei anyabarány,
- összesen 260 drb.

Cim:

LEITNER ELEK

posta: **Selymesilósva**

vasuti állomás: **Sarmaság.**

Szilágymegye.

Ideggyenge férfiak! Az elgyengült erő azonnali visszaszerzésére legmegbízhatóbbak az

Evaton-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs. Próbadoz K 4.40, fél doboz K 10.20, 1 egész doboz K 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Polgár Gyula gyógyszerháza

Pozsony, II., Frigyes főherceg-ut 20. szám

2823

Oszt 26.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle** zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonat jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakötöző** intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Eladó

tíz waggon első osztályu

étkezési célra és

vetőmagnak is alkalmas

Magnum Bonum-Burgonya

ab: Kolozsvár vasutállomás.

Eladó termelő címét megadja:

a kiadóhivatal.

2821

Eladó

Egy 1¹/₄ éves

állami tenyészetből származó

fajtiszta mangalica kan,

ára 140 korona.

Eladó címe:

Dr. Szilády Zoltán

e. m. tanár,

Nagy-Enyed.

2819

PEER
PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
mázoláshoz teljesen készen vakolatra (ára és veare) 1000 g-os csomagokban

LUITZ EDE ÉS TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII.
ÓRNYAY UTCA 4.

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztársasága.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-

2004

tozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is esz-
közlhetnek. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapíro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Dijmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.

Áruraktárába áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Gärtner
Ágoston
Budapest,
V., Wurm-utca 3 g.
Villamoszseblám-
pák fémszálas izzó-
körtekkel és legtar-
tósabb elemekkel.
Egyszerűbb
kivitel kor. 2:50
Diszesebb
kivitel kor. 4:50
Tükörrel és
fésűvel kor. 4:—
Kézilámpa 20
óraiégéstár-
tással, erős
fényvel kor. 14:—

Szuperfoszfátot
és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a
2769
Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Az
„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelés- ről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	—70	36. Jakab László. »Utmutató házi állataink egészségének gondozására«	1:50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	—50	38. Cserhádi Sándor. A gyomok kártékony- sága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Geza. A fejtekezésről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—50
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a központi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Utmutató az állati betegsé- gek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövendők és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Rázsó Imre. A legfontosabb szalás ta- karmánynövények természetése	—50
10. Kuisz Gyula. A kukorica műveléséről	—70	43. Iksfalvi Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb életrései	1—	44. Rossz Nándor. A tenyészkancaokról, kü- lönös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	15. Hadvig Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék ter- mesztése a szántóföldön	—50
14. Cserhádi Sándor. A csalamádé természetése, bevevélése és etetése	—70	47. Dr. Báintner Ferenc. A mezőgazd. szeszgyárak jövendelmessége, berende- zése, üzeme, gyűlölpálinka-főzés	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa ter- mesztés«	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	—70	49. Dr. Cséser Lajos. »Magyar komló ter- mesztés«	1—
17. Asványi Lajos. A vörös lóhár természetéről	—80	50. Cserhádi Sándor. »A gabonafélék ter- mesztése«	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények ter- mesztése«	1:50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takar- mányok eltevése, különös tekintettel a zson- bolyai kazzalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növé- nyek fontosabb ellenségei és betegségei	1:50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berende- zéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fon- tosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	—60	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutató a vad- don termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	1:20	55. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés, 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termelése- ről és áztatásáról	—50	56. Cséser Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvok ter- melése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	—60		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	—60		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombalegységei	1—		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1—		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	—70		
30. Nemes István. Az öntözés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből	1:20		
32. Szűts Mihály. A jégkár ellen való bizto- sítás és a károk becslése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	—80		

ELADÓ
tenyésztésre alkalmas, szép
yorkshirei
30 darab
6—7 hetűs kan és kocamalac,
10 drb fél éves **koca-süldő** és
2 drb fél éves **süldő-kan**.
Bővebbet: **Török Sandornál,**
Kolozsvárt, Kriza-utca 6. sz. alatt.
Telefon: 418. és 757. számok alatt.

Megrendelés és pénz:
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank“,
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2735

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 8.
Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.
Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítetnek.

Öt darab
tisztavérű
januárban 10
hónapos berk-
shire koca, januári szállításra,
esetleg fel is bugatva, kilogrammonkénti 2
korona árban lefoglalható:
Jászberényi Amdrás
gazdasági akadémiai tanárnál,
Kolozsvárt.

Cementfedőcseregyártógépek,
Betonürtőmbgyártógépek,
Cementfalazótéglagyártógépek,
Formák: csatornázási-, alagsor-
 vek, betonoszlopok stb.
 gyártására;
Kötők, **Hengerművek,**
 betonkeverőgépek,
Cementlapsajtók.
Dr. Gaspary & Co. gépgyára
 Markranstädt. Leipzig mellett.
 Kérjük gyárunkat meglátogatni.
 443 számú árjegyzék ingyen.
 2681 II.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix.
KWIZDA FERENCZ JÁNOS az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár
 kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szál-
 lítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész
Korneuburgban, Wien mellett.
KWIZDA-féle
RESTITUTIONS-FLUID
 mosóvíz lovaknak.
 Ára egy üveg 2 korona 80 fill.
 30 év óta használják udvari istállóban és verseny-
 istállóban, nagyobb megerőltetések előtt és után
 erőitőszert az erő visszaszerzésére, továbbá az
 izmok merevsége esetében stb., a lovakat a
 trainingben erőpróbákra készíti.
 Címke- és csomagolás védve; valódi csak
 a fent látható védjeggyel.
Kwizda-féle Kresolin-kenőcs patakonserváló szer, 1 szelence à 1/2, kiló . . . 2 kor. 20 fill
Köllka-pilulák, lovak és szarvasmarkák számára, 1 szelence 3 kor. 20 fill., 1 karton 1 kor. 20 fill. **Gilbsta-pilulák,** lovak számára, 1 bádogszelence ára
 kor. 3.20, 1 karton kor. 1.20.
Hashajtó-pilulák, lovak számára (Physie), 1 bádogszelence 4 korona. 2660 I.
Kwizda-féle
békavarkenőcs lovak és
 szarvas-
 markák számára, 1 tégely . . . 2 kor.
Blister,
 ssárke, erős bedörzsölés, 1 tégely 2 kor.
Patakenőcs,
 merev és törődött paták megvédésére,
 1 szelence à 400 gr. K 2.50 fill.
Pataragasz,
 mesterséges pataszaru, 1 ruda és
 1 kor. 60 fill.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferenc József
 cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

ELADÓ
 a kajántói római katolikus státus ura-
 dalomban 36 darab fehér jármásokör, 90
 darab különböző koru, nemű és keresz-
 tezésű színes növendék marha, 50 darab
 ugyan ilyen részben fejő, részben meddő
 tehén, 2 darab simmentháli bika, 50 darab mangalica koca, 175 darab ugyan
 ilyen 10 hónapos süldő, 9 darab különböző ló, 250 darab magyar erdélyi
 racka juh.
 Továbbá egy használt hatos M. Á. V. féle cséplő készlet, kocsik,
 gazdasági gépek, eszközök és járművek.
 Értekezhetni és megtekinthető Kajánton, posta ugyanott v. a. Kolozs-
 vár Özv. Gajzágó Tivadarné tulajdonossal.
 2827

Eladó
 egy tenyészetre igen alkalmas
 9 éves, 169 cm. magas, nyári
 fekete félvér
kanca, vadászló.
 Származása; apja: The Varren
 angol félvér,
 anyja: Molly angol félvér.
 Értekezhetni Kolozsvárt a 35.
 tüzérezred 3. ütegparancsnok-
 ság, ugyanott a ló is megtekin-
 hető.
 2820

Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK
 szolid és erős kivitelben
Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja
Budapest,
VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:
Wien III., Paulusgasse 3.
 Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
 Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
 Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.
 2685